

Ἔργαστήριον Παρλιάρου

ΑΡΑ τὸ σπουδαστήριον τοῦ κ. Θωμοπούλου ἐν τῷ Ζαπτεῖῳ ὑπάρχουν τρεῖς πολὺ μικρότεροι αἰθουσὶ αἰθουσίαι γλυπτικῆς. Τὰς ἐπισκέπτομαι κατὰ σειρὰν.

Προηγείται ἐνὸς τε-
θνεώτος τὸ ἐργαστήριον,
τὸ ὁποῖον, καίτοι παρῆλ-

θεν ἀκριβῶς ἔτος ἀπὸ τοῦ θανάτου του, διατηρεῖται. Ἐκτίθενται ἐν αὐτῷ τὰ ἔργα τοῦ Σ. Παρλιάρου, τοῦ ὁποῖου σκιαγραφίαν ἐπὶ τῷ θανάτῳ του ἐδημοσίευσεν ἡ «Παναθηναῖος». Καὶ αἱ γραμμαὶ αὐταὶ δύνανται νὰ θεωρηθῶν ὡς συμπλήρωμα τῆς περιγραφῆς ἐκείνης, ἀλλὰ δὲ μνημόσυνον τῆς προώρως ἐκλιπούσης συμπαθοῦς ἐκείνης καλλιτεχνικῆς φυσιογνωμίας. Εἰς τὴν ἐρήμην αἰθουσαν παραμένει πάντοτε εἰς γέρον με κάταπρα γένεια καὶ δακρυμένα μάτια. Ὁ γέρον αὐτός, ὁ ὁποῖος ὡς μία λευκὴ σκιά στριφογυρίζει περὶ τὰ λευκὰ γύψινα προπλάσματα τοῦ νεκροῦ τεχνίτου, εἶναι ὁ πατέρας τοῦ Παρλιάρου. Μάτην ἀναμένει ἐπισκέπτας. Στέκει ὅμως ἐκεῖ, φύλαξ ἐνὸς παρεγνωρισμένου καλλιτεχνικοῦ ἔργου, ἀποδίδων αὐτὸς καὶ μόνος τιμὴν εἰς τὸν ἄξιον τιμῆς καλλιτέχνην.

Μοῦ διηγεῖται ἐν ὑποτρομεύσῃ φωνῇ, μᾶλλον μοῦ ψιθυρίζει τὰς τελευταίας στιγμὰς τοῦ υἱοῦ του.

— Εἶχε πολλὰ ὄνειρα ἡ ἐπιθυμία τοῦ υἱοῦ νὰ γίνῃ μέγας, ὅλο αὐτὸ μοῦ ἔλεγε. Ἀλλ' ἦτο πτωχός. Εἰργάζετο καὶ ἄφινε μισοτελειωμένα τὰ ἔργα, ἄλλα δὲ τὰ ἔσπανε. Συχνὰ περιπατοῦσε εἰς τὸν κήπον τοῦ Ζαπτεῖου τοῦ ἔλεγα νὰ ἐργασθῇ καὶ μοῦ ἀπαντοῦσεν: Ἐδῶ ἐγὼ σπουδάζω. Ὁ Φειδίας ἐγίνε μέγας, διότι ἐμελετοῦσε τὴν φύσιν.

Ἡ ἀσθένειά του διήρκεσε πάντε ἡμέρας. Ὑπέφερε πρὸ καιροῦ ἀπὸ τὸ στομάχι του. Ἐνας τσάπης—διότι συχνὰ ἐπήγαινε εἰς ἐξοχικὰ μέρη—τοῦ ἔδωκε ἕνα χόρτο, διὰ νὰ ἰατρευθῇ τὸ ἔπινε καὶ πράγματι ἐφάνη καλλιτέρευσις. Ἐξάφιν ἕνα ἀπόγευμα ἀδιαθετεῖ. Σφαλνᾷ τὸ στόμα του, τὸ ὁποῖον βρέχεται με σταγόνας ἀπὸ αἷμα. Τροφὴν ἀδύνατον νὰ πάρῃ. Τὰ κάτω ἄκρα παρέλυσαν. Ὁ ἰατρὸς ἐνόμισεν ἀμέσως, ὅτι ἦτο καταδικασμένος εἰς θάνατον. Ἐπαθε δηλητηρίασιν ἀπὸ τὸ χόρτον ποῦ τοῦ ἔδωκεν ὁ τσάπης. Πῆγε ἄδικα, γιὰτὶ ἡ ἀσθένεια δὲν ἦτο ἐνοχλητικὴ, οὔτε συνεχὴς. Ἐνόησε τὸν θάνατόν του καὶ μιλοῦσε ἀσυνάρτητα διὰ τὰ καλλιτεχνικὰ του ἔργα.

Αὐτὰ μοῦ εἶπεν ὁ δυστυχισμένος πατέρας, ρίπτων συχνὰ τὸ βλέμμα ἐπὶ τῶν ἐγκαταλειμμένων καλλιτεχνημάτων. Ἡ Τέχνη ἔχασεν ἕνα εὐσυνείδητον ἐργάτην, ὁ ὁποῖος διὰ τοῦ «ἀλάθε βιώσας» ἐξημίωσε καὶ ἑαυτὸν, ἀλλὰ καὶ τὴν τέχνην, διότι ἂν ἐπέδιδεκε σχέσεις καὶ ὑποστήριξιν, θὰ ἄφινε μεγάλα καὶ τελειωμένα ἔργα.

Ὁ Παρλιάρος ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν 40 ἐτῶν.

Ἦτο μαθητὴς τοῦ Βρούτου· διακρίθει εἰς τὴν σύν-

θεσιν καὶ τὰ συμπλέγματα. Ἀτίθαστος πάντοτε, ἦλθεν εἰς διένεξιν καὶ με αὐτὸν τὸν καθηγητὴν του. Δαπάναις τοῦ πατρὸς του μετέβη εἰς Ρώμην, εἰσελθὼν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν πρῶτος μεταξὺ πάντε μόνον ἐπιτυχόντων. Οἱ ξένοι πάντοτε τὸν ἐξετίμησαν. Ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου του εἰς Ἀμερικανὸς δημοσιογράφος τὸν παρώτρυνε νὰ φύγῃ ἐκ τῆς Ἑλλάδος, διότι ὁ τόπος ἦτο μικρὸς καὶ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐκτελεσθοῦν τότε μεγάλα συνθέσεις.

Ἀλλά, μολοντί ἦτο μεγαλομανὴς, ἡγάπα τὴν πατρίδα του. Εἰργάζετο ἀδιακόπως. Ἀλλ' ἔδην μιούργει καὶ κατέστρεφεν. Ἀγαποῦσε ἰδιαιτέρως τὴν Κρήτην, δι' ἣν καὶ εἰργάσθη μνημεῖον, τὸ ὁποῖον ὁ πατὴρ ἐν στιγμῇ ἀπογοητεύσεως κατέστρεψεν. Ὁ δήμος Κερκύρας τοῦ εἶχεν ἀναθέσει ἀντὶ 6.000 δραχμῶν τὴν κατασκευὴν ἀναμνηστικοῦ μνημεῖου, ἀλλ' ὁ θάνατος τὸν προέλαβεν.

Τὰ κυριώτερα ἔργα τοῦ Παλιάρου οὐκ ἔχοντα παρὰ γυμνάσιον οὔτε πρὸς ἐκμετάλλευσιν εἶναι τὰ ἐξῆς. Αἱ ὀνομασίαι εἶνε ἰδικαὶ μου, διότι οὔτε τίτλοι ὑπῆρχον γραμμένοι οὔτε ὁ πατὴρ γνωρίζει νὰ με πληροφορήσῃ. Ἡ Ἑλλὰς θηλάσσει τὴν Νέαν Γαλλίαν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, μία ὑπέροχος γαλλογαλλία, ὑπερήφανος καὶ μεγαλοπρεπής, ἅμα δ' εὐγενὴς γυνὴ, οἷοναί τροφὸς τοῦ Πολιτισμοῦ. Δεξιὰ τῆς τῶ ἐθνικῶν σύμβολον, ὁ Δικέφαλος Ἀετός, ἐπὶ τῆς πτέρυγος τοῦ ὁποῖου ἐπακουμβᾷ τὴν δεξιάν.

Οἱ «Ἀντάρται». Εἰς ὀπληρχηγὸς καὶ ἀνωθεν τοῦ ἑνα πληγωμένου ἀνταρτόπουλου. Ἐκδόθησαν νὰ ἀναπαυθῶν εἰς ἕνα βράχον. Ὁ μικρὸς εἶδε τὸν ἐχθρὸν καὶ ὁ ἄλλος ἔλαβε στάσιν ἀμυνομένου. Εἶναι χαρακτηριστικὴ ἡ ἐντασις τῆς προσοχῆς καὶ ἐκφρασις ἀμφοτέρων, ἀτενίζοντων τὴν προσέγγισιν τοῦ ἐχθροῦ. Ὁ ἀντάρτης γονυπετὴς μετὰ τὸ ὅπλον προτεταμένον, ἐνῷ ὁ μικρὸς ὄρθιος κυττάζει ἀνησυχῶς. Ἐγένετο τῷ 1912.

Ὁ Παῦλος Μελάς θνήσκων. Ἐνας ἀντάρτης, ἀπὸ τὰ παλληκάρια του, κύπτει διὰ νὰ τὸν ὑποβαστάσῃ, ἐνῷ εἰς ἄλλος πυροβολεῖ. Ὡς σύνθεσις εἶναι ὄχι μόνον ἡ μεγαλειότης, ἀλλὰ καὶ ἡ ὥραιότης. Ὁ καλλιτέχνης κατάρθρωσε νὰ ἀποτελέσῃ μετὰ τὰ τρία σώματα ἐν ἀρμονικῶν συμπλεγμῶν.

Ἡ Ἑλληνικὴ ψυχὴ, ἐναγκαλιζομένη τὸν Δικέφαλον Ἀετόν, ὅστις τὴν στεφανώνει ὡς στέμμα. ἐνῷ τρεῖς συγχρόνως τὴν κεφαλὴν, ὡς νὰ ζητῇ νὰ τὴν ἀσπασθῇ. Κάτωθεν δύο σώματα, τὸ ἐν ὑπτιον, πληγωμένον, τὸ ἄλλο πρηγές, νεκροῦ. Ὡραῖον καὶ πλαστικὸν συμπλεγμα, τεχνικῶς ἀνώτερον τῶν ἄλλων.

Μικρότερον, ἀλλ' ἄριστον εἶναι τὸ ἀγαλματίον τοῦ Σηματοφόρου ἀξιωματικοῦ, ὅστις ἔπεσε κατὰ τὴν μάχην ὁ σάλπιγκτής ὁρθούμενος ὑπεράνω τοῦ πεσόντος, προσπαθεῖ τὴν σημαίαν καὶ ἀρύνεται αὐτῆς πυροβολῶν διὰ περιστροφῆς. Ἡ σύνθεσις αὕτη, δυνατὴ, πλήρης κινήσεως, ἐνεπνεύσθη ἐκ τοῦ Ἡπειρωτικοῦ ἀγῶνος, εἶναι δὲ ἡ μόνη φωτογραφικὴ μὲν ἔκ τῶν ἔργων του, χάρις εἰς ἕνα Ἀμερικανόν. Τὴν φωτογραφίαν ταύτην παραθέτομεν.

Ὅλοι αὐταὶ αἱ σύνθεσις εἶναι ἐμπνευσμένα ἀπὸ τοὺς ἐνδόθους πολέμους. Ἀλλὰ καὶ ἄλλα θέ-

ματὰ οὐχ ἦντον τὸν ἀπὸρροήσαν. Ὁ Οὐρανὸς καὶ ἡ Γῆ, ἀνταλλάσσοντες ἐν περιπαθείᾳ φίλημα, ἔνας συμβολισμὸς ποιητικὸς τῆς Ἀνοξείας. Ἡ Γῆ φαίνεται ὡς νὰ ἀναδύεται ἐκ τῆς γλῶττης, πλήρης ἡδυπαθείας. Ἡ παράστασις, φιλοτεχνήσασα τῷ 1910, ἐγείρεται ἐπὶ ὑψηλῆς στραγγύλης βάσεως.

Ὁ Σάτυρος καὶ ἡ Νύμφη, σύμπλεγμα. Πλησίον ποταμοῦ ὁ Σάτυρος ζητεῖ νὰ ξεσκεπάσῃ τὴν Νύμφην.

Ὁ «Φιλόσοφος», κεφαλὴ ὥραία καὶ μεγαλοπρεπής, μὲ μακρὰν γενειάδα. Ἐν τῇ κατατομῇ φαίνεται ἡ βαθύτης τῆς σκέψεως.

Παρὰ τὰ ἔργα αὐτὰ — γύφινά ὅλα προπλάσματα — τὰ ἀποτελοῦνται τὸ κύριον ἔργον τοῦ καλλιτέχνου, ὑπάρχει πληθὺς μικρῶν προπλασμάτων ἐκ πηλοῦ. Ἐπὶ κλιμακωτῆς βάσεως εἶναι κρατεταγμένα ἄλλα σχεδιάσματα διὰ μεγαλειτέρας συνθέσεις, ἄλλα σπουδαί, ἄλλα τεμάχια κατὰ μέρη συνολικῶν ἔργων.

Τὸ «Ὀνειρον τοῦ Προμάχου». Ἀνωθεν τοῦ ἡ Νίκη, αὐτὸς δὲ ὀνειρεύεται τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ σκέπτεται πόσῃ θυσίᾳ θὰ ἀπαιτήσῃ ἡ ἀνάκτησίς τῆς. Τὰς θυσίας συμβολίζουν τὰ κρανία, τοποθετημένα ὑποθῆν του. Ἡ Νίκη κρατεῖ σφαῖραν πυρίνῃν, συμβολίζουσαν τὸ πῦρ τῆς Ἑθνικῆς Ἑνότητος. Μὲ τὴν ἀριστερὰν χεῖρα στεφανώνει τὰ κρανία.

«Ὁ τάφος τοῦ ἀγνώστου ἥρωος». Ἐνας γύφ ἀρπάζει μὲ τοὺς ὀνυχὰς τοῦ τὴν καρδίαν τοῦ νεκροῦ πολέμου.

«Ἡ μάχη τοῦ Σαρανταπόρου». Ἐγένετο τῷ 1913. Λέων συμβολίζει τὸν Ἑλληνικὸν στρατὸν ὀρθοῦντα ὀρμητικῶς ἐπάνω εἰς τὸν πεσμένον τύραννον, ὃν καταπατεῖ, ἐνῷ ἄνωθεν περυγίζει ἡ Δόξα, κρατοῦσα στέφανον.

Σχέδια καὶ τεμάχια μνημείων κατὰκείναι, ὅπως τὰ ἐρείπια ἐνὸς ναοῦ κρημνισμένου.

Γ. Ἀλεξανδρόπουλος

Μετὰ τὴν γλυπτικὴν ἔχουσιν τοῦ Παρλιάου, συναντᾷ τις εἰς τὸ βάθος ἐν μικρὸν ἔργαστήριον. Μικρὸν λόγῳ διαστάσεων, συμβολίζουν καὶ τὸν μικρὸν λόγῳ ἡλικίας καλλιτέχνην του. Ἀλλὰ καὶ τὰ ἔργα ἀντιθέτως εἶνε πολλὰ καὶ ὁ καλλιτέχνης κάλλιστος—ὁ κ. Γ. Ἀλεξανδρόπουλος. Ἐτελείωσε πρὸ δύο ἐτῶν τὸ Πολυτεχνεῖον καὶ εὐθὺς ὑπερέβηεν εἰς τὸν στρατὸν, μετασχὼν τῶν πολέμων. Εἶναι λοιπὸν ἡ πρώτη ἐμφάνισίς του ἡδὴ ὡς καλλιτέχνου. Νεώτατος, δειλὸς ἀκόμη εἰς τὰς πρώτας πηγεῖς του, δίδει ἐν τούτοις πολλὰς ἐλπίδας διὰ τὸ μέλλον.

Τὸ κυρίαρχον ἔργον του εἶνε τὸ Μνημεῖον τῶν Ἰωαννίνων. Μία προτομὴ τοῦ Στρατηλάτου Κωνσταντίνου, εἰς ὑπερφυσικὸν μέγεθος, μὲ τὸν μανδύαν καὶ τὸ περιλαίμιον ἀνοιχτόν, ὅπως ἀκριβῶς εἰσῆλθεν εἰς τὴν θρυλικὴν πρωτεύουσάν τῆς Ἡπείρου. Ἐχει πολλὴν ὁμοιότητα ἡ φυσιογνωμία καὶ δεικνύει τὸ στρατηγικὸν του πνεῦμα διὰ τοῦ βαθυτάτου βλέμματός του. Ὁ καλλιτέχνης, θεωρῶν τοὺς δύο πολέμους ὡς Σταυροφορίαν, ἠθέλησε νὰ συμβολίσῃ τὴν ἀντίληψίν του αὐτὴν διὰ τοῦ σταυροῦ τοῦ Παναγίου Ταφου, δι' οὗ ἐκόσμησε τὸν λαίμον. Δικέφαλος αἰετὸς κοσμεῖ τὸ κέντρον, ἡ

δὲ βάσις τεματίζεται διὰ τῆς στραταρχικῆς ράβδου, τοποθετημένης ὀριζοντίως.

Ἡ προτομὴ, ἐνὸς μέτρου καὶ τριάνοντα ἑκατοστῶν ὕψους, ἐκτελεῖται ἤδη ἐπὶ μαρμάρου, θὰ τοποθετηθῇ δ' ἐπὶ πρωτοτύπου βάσεως, ἣν θὰ ἀποτελέσουν ὀγκόλιθοι τῆς Μανωλιάσας καὶ τοῦ Μπιζανίου. Ἐπάνω εἰς αὐτοὺς θὰ τοποθετηθῶν αὐτοῦσια τὰ τηλεδόλα, ἄλλα ὀριζόντια καὶ ἄλλα κάθετα μὲ βλήματα ἐκατέρωθεν. Μία δάφνη χαλκίνη θὰ ἀναπαύεται ἐπάνω των, καὶ εἰς πῖναξ ἀνέμωσά των διὰ τὴν ἀναμνηστικὴν ἐπιγραφήν. Τὸ ὅλον μνημεῖον θὰ ἔχῃ ὕψος πέντε μέτρων.

Ὁ νεκρὸς γλύπτης ἐν προπλάσματι ἐφιλοτέχνησεν ἀναμνηστικὴν στήλην τοῦ πρώτου πεζικοῦ Συντάγματος. Ἀνωθεν φέρει τὰ ἐμβλήματα τοῦ Συντάγματος, ἥτοι τὸ στέμμα καὶ τὰ ἀρχικά τοῦ ἐπιτίμου ἐστεμμένου ἀρχηγοῦ του—Κ. Β. Ἡ στήλη χρησιμεύει ὡς στήριγμα εἰς ὥραν παράστασιν. Στρατιώτης τοῦ Συντάγματος πίπτει φονεθεὶς εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς Δόξης, ἥτις προσκομίζει τοὺς στεφάνους, οὓς κρατεῖ διὰ τῶν ὀνυχῶν τοῦ ὁ δικέφαλος.

Μία ἀναμνηστικὴ στήλη ἐν τῷ γίγνεσθαι, παριστᾷ τὴν Ἑθνικὴν Ἰδέαν, ἥτις ἐγκαρδιώνει τοὺς δούλους ἀδελφούς, ἐνῷ εἰς λέων συμπαρίσταται, συμβολίζων τὴν ἰσχύ. Εἰς τὴν κορυφὴν ὁ Δικέφαλος.—Ἐνας τραυματίας, στήριζόμενος ἐπὶ πατερίτσας, εἶναι πολὺ καλὰ χαρακτηρισμένος. Ἐκ τῆς στάσεως τοῦ σώματος φαίνεται ἡ χωλότης. Ἄλλο σκίτσο μικρὸν, ὁ Βασιλεὺς μετὰ τοῦ ἐπιτελείου τοῦ παρακολουθοῦν ἀπὸ ὑψώματος μάχην.

Μία ἐργασία του, προοριζομένη διὰ τὸν ἐνταῦθα ναὸν τοῦ Ἀγ. Κωνσταντίνου, εἰλκυσε ἰδιαιτέρως τὴν προσοχὴν τοῦ ἐπισκερθέντος τὸ ἐργαστήριον τοῦ πρίγκιπος Νικολάου. Εἶνε δύο θρόνοι συνενούμενοι διὰ δικεφάλου λέοντος—εἶναι ἡ πρώτη φορὰ, καθ' ἣν, ἐκτὸς τοῦ αἰετοῦ συμβολίζεται δικέφαλον ζῷον ἐν τῇ τέχνῃ—συμβολίζοντος διὰ τῶν δύο κεφαλῶν τὴν ἰσὺν ἀξίαν τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς θαλάσσης. Ἀνωθεν τῶν θρόνων δύο μετάλλια καὶ ὑπεράνω δικέφαλος. Ἐκατέρωθεν τῶν θρόνων, ἐπὶ τῆς μιᾶς μὲν πλευρᾶς θὰ εἰκονίζεται ἡ εἰσοδος τοῦ Βασιλέως εἰς Θεσσαλονίκην, καὶ ἐπὶ τῆς ἄλλης ἡ Βασίλισσα περιθάλλουσα τοὺς τραυματίας. Ὅπισθεν ἡ ἄλωσις τῆς Κωνσταντινοπόλεως, δι' ἣν ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἀγίου Κωνσταντίνου τελεῖται ἐτησίως μνημόσυνον. Κάτω, ἐν διαζώματι, παρέλασις διαφόρων στρατιωτικῶν σωμάτων.

Φεύγων, παρατηρῶ δύο προτομάς. Ἡ μία τοῦ ἐθνικοῦ ποιητοῦ Σολωμοῦ καὶ ἡ ἄλλη τοῦ αἰεθαλοῦς πρεσβύτου κ. Τέλη Πετσάλη, ὃν ὁ γλύπτης κακοβούλως ἐκόσμησε μὲ περισσεύτας τοῦ δέοντος ρυτίδας.

Γ. Συννέφας

Ὁ κ. Γ. Συννέφας δὲν εἶναι ἐκ τῶν γνωστῶν καλλιτεχνῶν, διότι μετὰ τὰς ἐν τῷ Πολυτεχνεῖῳ σπουδὰς του, εἰργάσθη παρὰ τῷ κ. Μαινάνῳ, ἀφ' ἐτέρου δὲ ἡ βιοπάλη τὸν ἠνάγκασε νὰ ἀσχοληθῇ εἰς τὴν ἐπὶ μαρμάρου ἀναπαγωγὴν κλασσικῶν ἀγαλμάτων, ἥτις ἀποβαίνει δυστυχῶς περισσώτερον προσοδοφόρος τῆς πρωτοτύπου ἐργασίας. Εἰς τὰς

Σταμάτιος Παρλιάρος

τοιούτου είδους αντιγραφάς είναι δεξιότατος. Ἄλλὰ καὶ συνθέσεις πρωτοτύπους δὲν παρέλειψεν ὁ φιλότιμος ἐργάτης τῆς σμίλης νὰ ἐργασθῇ. Ὑπέρχει δλων ὁ «Βάκχος», συμβολίζων τὸ φθινόπωρον—Μία κεφαλὴ, ἡ ὁποία ἔχει ὅλην τὴν πονηρίαν, τὴν Διονυσιακὴν ἡδονὴν κατόπιν πότου, μὲ ἓνα ἐκφραστικώτατον μειδίαμα, ἀπολαυστικόν, προδίδον ἅμα σαρκαστικὴν σκέψιν. Κάτωθεν τῆς μορφῆς εἶναι χαραγμένα τὰ σύμβολα τῆς βακχείας: ὁ αὐλὸς καὶ ὁ βότρυς, ὧν ὑπέρκειται ἀμυδρῶς διαγραφόμενον ζῶον, εἰς δὲ ὁ μεθῶν μεταβάλλεται. Τὰ «Ἐαρινὰ μειδιάματα» συμβολίζονται εἰς μίαν κόρην γλυκεῖαν, εἰς τὸ στήθος τῆς ὁποίας εἰς μίσγος μετὰ κάλυκος ρόδου ἀναρριγᾶται. Δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς τὸ κοντράστον τοῦ Βάκχου, ὡς μία εἰκὼν Ἀνοΐσεως μὲ τὸ ἀθῶν καὶ σεμνὸν μειδίαμα.

Ἐν σκίτσο μνημείου τῆς 25 Μαρτίου τοῦ 1821 ἐξωτερικεῖται ἀρκετὰ σαφῶς τὴν καλλιτεχνικὴν ἀποψιν τοῦ ἱστορικοῦ γεγονότος. Ὁ Παλαιὸν Παρὼν Γερμανός, κρατῶν μὲ τὴν δεξιὰν τὴν σημαίαν, ἵσταται κηρύσσων τὴν ἀνεξαρτησίαν. Ἡ θεὰ Ἐλευθερία μὲ τεταμένους πρὸς αὐτὸν τὰς χεῖρας τὸν παροτρύνει. Δύο σύμβολα, ὁ ἀλέκτωρ, συμβολίζων τὴν ἔγερσιν, καὶ ὁ ἀετὸς τὴν δύναμιν, παράκεινται. Κάτω, τρόπαια, εἰς τὴν δεξιὰν δὲ πλευρὰν Ἑλλήν ἐνοπλος, ἑτοιμος διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ μακροῦ ὄνειρου τῆς ἀπελευθερώσεως.

Ὁ κ. Συνέφας δὲν ἔμεινεν ἀδιάφορος εἰς τὸν θρίαμβον τῶν δύο τελευταίων πολέμων. Ἐφιλοτέγνησε τὴν Ἀναμνηστικὴν στήλην τῆς Ἀραχώδης, ἧς τὰ ἀποκαλυπτήρια θὰ τελεσθῶν τὴν 23 Ἀπριλίου. Ἡ βάσις εἶναι κλιμακωτὴ τρία στάματα λεόντων εἶναι ἀντικτὰ ἐν εἵδει κρουγῶν, ὑψοῦται δὲ στήλη, ἐφ' ἧς ἀπλοῦται δάφνη μὲ κλῶνα δρυὸς καὶ ἄνθη τοῦ ἀγροῦ. Ἀνωθεν ἀνάγκυρος ἐν μεταλ-

λίῳ ἡ μορφή τοῦ Ἐθνομάρτυρος Βασιλέως Γεωργίου καὶ ὑπερθεῖν ὁ Δικέφαλος. Ἐκατέρωθεν τῆς στήλης ἐγράφησαν ἀνὰ πέντε τὰ ὀνόματα τῶν δέκα πεσόντων Ἀραχωδιτῶν. Ὅπισθεν ἔχουν χαραχθῇ τὰ ὀνόματα τῶν μαχῶν. Ἡ στήλη μετὰ τοῦ βάθρου εἶναι μαρμαρίνη, χάλκινα δὲ ὁ Δικέφαλος, ὁ Βασιλεὺς, ἡ δάφνη καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν λεόντων.

Ἐν σκίτσο ἐπαίτου εἶναι πολὺ καλὰ χαρακτηρισμένο. Καὶ μία ἀποτυχοῦσα ἀπόπειρα. Ἡθέλησε νὰ συμβολίσῃ τὴν γυναῖκα, ἥτις γίνεται παίγνιον τοῦ Ἑρώτος. Εἰς μίαν λέμβον ἵσταται ὀρθία ἡ γυναῖκα κρατοῦσα ξίφος καὶ στέμμα — αἱ ὑποσχέσεις, μὲ τὰς ὁποίας ξεγελᾷ ὁ Ἑρῶς τὰς γυναῖκας.— Ἀλλὰ τὸ ταξίδι εἰναιτρικωμωδὸς καὶ μισοσπασιμένη ἡ λέμβος μένει ἔρμαιον τῶν κυμάτων. Πηδαλιουχεῖ, χαρωπὸς διὰ τὸ κατῳρθωμὰ τοῦ ὁ Ἑρώς.

Ὁ κ. Συνέφας ἔχει σχεδιάσει εἰς μέγα σχῆμα ἓνα ἐθνικὸν ἥρῳον. Τὸ φαντάζεται ὡς μίαν στοὰν μεγάλην ἐπιμύκη μὲ τὸ ἀγάλμα τοῦ Ἐλευθερωτοῦ, περιστοιχιζόμενον μὲ ἀνδριάντας τῶν πρωτεργατῶν τῶν νικῶν τοῦ Ἑλληνοτουρκικοῦ καὶ τοῦ Ἑλληνοβουλγαρικοῦ πολέμου, συμβολιζομένων τῶν κυριωτέρων μαχῶν. Τὸ σχέδιον τοῦ ἥρώου αὐτοῦ — μήκους 30 μέτρων καὶ 25 ὕψους — θέλει πολλὴν ἐργασίαν ἀκόμη, διὰ νὰ ἐκτελεσθῇ δὲ μεγάλην δαπάνην. Εἶναι καὶ αὐτὸ ἐν ὁραίῳ καλλιτεχνικὸν ὄνειρον, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐκτιμᾷ τις τὰς ψυχικὰς διαθέσεις τοῦ γλύπτου.

Δ. Ι. Κ.

Σ. Παρλιάρου Ἡ υπεράσπισις τῆς σημαίας